

Світлак А.Є., студентка
Національний авіаційний університет, Київ

ФРАЗЕОЛОГІЯ РАДІООБМІНУ: ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТ

Необхідність ефективної комунікації пілота та авіадиспетчера очевидна, нерідко вона досягається за рахунок використання особливої англословної фразеології, проте її переклад може становити певні труднощі, що обумовлює необхідність вивчення лексико-граматичних особливостей таких фразеологічних одиниць та мови радіообміну, в контексті якої вони живаються.

Особливість фразеологізмів радіообміну полягає в тому, що більшість з них не відрізняються своєю лексико-граматичною формою від звичайних слів. Окрім того, фразеологізми можуть піддаватися структурно-семантичним змінам. Правильність перекладацького рішення напряму залежить від уміння ідентифікувати фразеологізм та його смислове навантаження у контексті.

В англійській та українській мові існують прями відповідники фразеологізмів радіообміну, які є найлегшими для перекладу. Наприклад, «*expect start up*» – «*очікуйте запуск*»; «*runway surface condition*» – «*стан поверхні ЗПС*». Фрази, які мають однакове значення, проте різну форму вираження, становлять групу семантичних аналогів, переклад яких вимагає від перекладача точного знання специфіки радіообміну. Так, «*negative contact*» перекладатиметься як «*борт не спостерігаю*», «*negative transponder*» – «*без прийомо-передавача*». Окрему проблему перекладу становить фонетичний алфавіт, де літерам англійської абетки присвоюється кодове слово, а ключові слова вимовляються по літерах. У таких випадках при перекладі тексту доцільно подавати одразу готову фразу. Окрім того, прагнення до стислості призводить до насиченості радіообміну скороченнями та використання кодового способу передачі інформації. Відтак поширення набув Альфа-код. Це 3-х буквенний код, який застосовується для скорочення часу передачі й дотримання секретності радіопереговорів. Кожна 3-х літерна група означає певне конкретне словосполучення або закінчене речення. Прикладом стандартного радіокоду є сигнал «*ROMEO TANGO BRAVO*» – «*Return to base*», що слід перекладати як «*повернення на базу*».

При перекладі фразеології радіообміну варто звертати увагу також на певні граматичні особливості. Відтак, закінчення - *ing* означає слова пілота, а не диспетчера. У стандартній фразеології ця форма спрощена до еліптичного речення, де «*I am*» не вживається, наприклад, «*Taxing to the runway*».

Таким чином, можна зробити висновок, що адекватний переклад фразеології радіообміну вимагає ґрунтовної підготовки. Для мови радіообміну завжди характерні короткі фрази, які чітко відображають сенс повідомлення. Відповідно, переклад теж повинен звучати коротко і ясно, адже метою професійного спілкування є ефективна комунікація та усунення найменших натяків на непорозуміння.

Науковий керівник – М.Л. Пилипчук, викладач.